

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Kokkolan paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma

Päivitys liikunnallisen elämäntavan edistämisestä esiopetuksessa 2026

3.Toimintakulttuuri Kokkolan esiopetuksessa

Luku 3.5.1.: Liikunnallisen elämäntavan edistäminen

Paikallinen tarkennus

Esiopetuksen toimintakulttuuria kehitetään siten, että se tukee lapsen oppimista, kokonaisvaltaista hyvinvointia ja osallisuutta. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen on osa toimintakulttuurin kehittämistä ja liittyy niin oppimisympäristöjen suunnitteluun kuin pedagogisiin ratkaisuihin. Esiopetuksessa huomioidaan lasten yksilölliset tavat liikkua, oppia ja toimia. Lapset nähdään aktiivisina toimijoina, joiden hyvinvointi vahvistuu liikkeen, leikin ja toiminnallisuuden kautta.

Oppimisympäristöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että liikkuminen on luontevaa ja sallittua. Tilojen kalustuksessa huolehditaan riittävästä liikkumatilasta, välineiden saavutettavuudesta sekä siitä, että ympäristö mahdollistaa toiminnallisen työskentelyn päivän eri vaiheissa. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen toteutuu arjessa konkreettisina pedagogisina ratkaisuin. Päivän rytmyyksessä huomioidaan lasten luontaiset vireystilan vaihtelut, ja toimintaa mukautetaan joustavasti ryhmän ja yksilöiden tarpeiden mukaan. Liikettä sisällytetään siirtymiin, odotushetkiin ja oppimistilanteisiin, ja oppimista tuetaan toiminnallisilla menetelmillä. Esimerkiksi taukoliikunta, seisten työskentely, ulkona oppiminen sekä erilaiset liikkumistavat siirtymissä tukevat lasten jaksamista ja keskittymistä.

Lapsen osallisuutta vahvistetaan antamalla lasten ideoita liikuntaleikkejä, osallistua oppimisympäristön suunnitteluun ja vaikuttaa päivän toiminnan sisältöihin esimerkiksi lasten kokouksissa tai viikon tähtihenkilönä. Lapset voivat toimia myös ns. apuopettajina tai järjestäjinä ja opetella näin vastuunkantoa yhteisestä työskentelystä. Liikunnallisuutta voidaan yhdistää eri oppimisen alueisiin, kuten kielen tai matematiikan harjoitteluun liikkeen avulla tai rakenteluleikkeihin, joissa lapsi saa luonnollisesti nostaa, kantaa ja siirtää materiaaleja.

Esiopetuksessa varmistetaan, että jokaisella lapsella on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua toimintaan. Lasten yksilölliset tarpeet, kiinnostuksen kohteet ja mahdolliset fyysiset rajoitteet huomioidaan oppimisympäristön suunnittelussa, toimintaa mukauttamalla ja aikuisten ohjauksella. Lapselle tarjotaan monipuolisia tapoja osallistua ja onnistua, ja aikuiset mallintavat myönteistä suhtautumista liikkumiseen.

Yhteistyö huoltajien kanssa tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja vahvistaa myönteistä suhtautumista liikunnalliseen elämäntapaan. Myös perheitä kannustetaan arkiliikuntaan ja yhteiseen tekemiseen lapsen kanssa.

Luku 4.6: Arviointi lapsen hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen tukena

Paikallinen tarkennus alalukuun

Opettaja ja lapsia ohjaava muu henkilöstö seuraa ja havainnoi lasten toimintaa ja oppimista säännöllisesti. Havainnointia tapahtuu arjen tilanteissa, leikissä, ulkotoiminnassa ja ohjatuissa tilanteissa.

Myös motoristen taitojen havainnointi on osa esiopetuksen pedagogista dokumentointia ja lasten hyvinvoinnin seuranta ja tukemista. Motoristen taitojen havainnointia toteutetaan erilaisissa tilanteissa, joissa lasten tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäyttötaidot tulevat esiin. Tavoitteena motoristen taitojen havainnoinnilla on, että jokainen lapsi saa mahdollisuuden harjoitella taitojaan omaan kehitysvauhtiinsa sopivilla tavoilla ja kokea onnistumisia liikkujana. Erityisesti vähän liikkuvien lasten kohdalla on tärkeää vahvistaa osallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja löytää mieluisia liikkumisen tapoja. Esiopetuksessa on käytössä valmiit lomakkeet lasten motoristen taitojen havainnointiin.

Lapsista ja lapsilta koottua tietoa käsitellään ja jaetaan tietosuoja sekä tekijänoikeudet huomioiden.

Nykytilan arviointia hyödynnetään toimintakulttuurin ja liikunnallisen elämäntavan edistämisen arviointiin. Nykytilan arviointia tehdään keväisin, jotta tuloksia voidaan hyödyntää seuraavan toimintakauden suunnittelussa ja toteutuksessa.